

Ytmiljödepartementet (fiktivt)

Promemorian Forskningsfinansiering och uppdrag till myndigheter

Ytskyddsmyndigheten har tagit del av promemorian Forskningsfinansiering och uppdrag till myndigheter (Ytm 2026/146) och lämnar följande yttrande.

Myndigheten tillstyrker i huvudsak förslaget att forskningsfinansiering i högre grad ska knytas till myndigheters uppdrag. Myndigheten har under 2026 utlyst 3,5 miljoner kronor för forskning om ytors beständighet och anser att en sådan koppling bidrar till att forskningen blir användbar i tillsynen. Myndigheten vill dock peka på några risker som promemorian inte behandlar.

Till 2 § om uppdragets omfattning. Promemorian föreslår att myndigheter ska kunna få uppdrag att finansiera forskning utan att uppdraget regleras i instruktionen. Myndigheten anser att uppdrag bör framgå av instruktionen eller av regleringsbrevet. En forskningsfinansiering som inte är synlig i styrningen riskerar att påverka myndighetens oberoende i tillsynen.

Till 3 § om avgränsning av forskningen. Promemorian anger att forskning ska ha anknytning till myndighetens ansvarsområde. Myndigheten vill påpeka att ansvarsområdet omfattar ytan och dess skydd, men inte det underliggande materialet. Projekt som huvudsakligen avser underlaget kan därför inte finansieras av myndigheten. Promemorian bör tydliggöra att sådana projekt ska hänvisas till respektive ansvarig myndighet.

Till 4 § om jäv och oberoende. Promemorian föreslår att forskare som har fått medel av myndigheten får utföra ytbedömningar för myndigheten. Myndigheten avstyrker förslaget i den formen. En forskare som deltagit i ett projekt som myndigheten finansierat bör inte kunna utföra ytbedömning eller tillsynsbesök för myndigheten under projektets löptid och under ett år efter att projektet avslutats.

Till 5 § om publicering. Promemorian föreslår att resultat från forskning som finansierats av myndigheten ska publiceras i myndighetens publikationsserie. Myndigheten ser positivt på förslaget men anser att publiceringen bör ske efter ett granskningsförfarande. Myndighetens ställningstaganden i publikationer beslutas alltid av generaldirektören, och forskarna ansvarar för sina egna slutsatser.

Alternativ. Ett alternativ är att forskningsmedlen fördelas genom en separat myndighet, vilket skulle skilja finansieringen från tillsynen. Ett annat alternativ är att myndigheten fortsätter att finansiera forskning inom ramen för sin egen utlysning, med öppna bedömningsgrunder och oberoende granskare. Myndigheten förordar det senare alternativet, eftersom det ger bättre insyn i vilka frågor som prioriteras.

Konsekvenser för myndigheten. Myndigheten bedömer att den behöver avsätta resurser för administration av forskningsmedlen. Anslaget för 2026 är 172 300 tkr. Myndigheten bedömer att en utlysning om cirka 3,5 miljoner kronor per år kan hanteras inom befintlig verksamhet om antalet projekt begränsas till fyra per år. Promemorian bör ange vilken finansiering som ska användas för uppdragen, så att ramen för anslaget inte överskrids.

Myndigheten förordar att promemorian omarbetas i de avseenden som anges ovan och står till förfogande för fortsatt beredning.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Kerstin Wallgren. I den slutliga handläggningen har även överdirektören Lars-Göran Edfeldt deltagit. Föredragande har varit chefsjuristen Linnéa Forsberg.

Kerstin Wallgren

Linnéa Forsberg